

černá močůvka. Vájejí se v ní rozbité láhve, dna hrnců, a olysává tam bíchio zdechlého kotče. Nade vším roste divoké bejli.

Vojtěch se blíží pozpátku a ze vši síly mrští peněženkou do smrdutého bahna. Ohlédne se, a peněženka tučí vzhůru, nabodnuta na lodýhu. Zatínaje zuby, aby neomdlel, plazí se podél zdi, zarává prsty do štěrbin mezi kamením a vyloví peněženku znovu.

Je mu do pláce a neví co počít. Otevře vrátka a podívá se, že domov je tak blízko, kdežto před chvílí byl tak sám...

Otec spravuje na dvoře rozeschlý sud. Vojtěch překousne trapné otálení, vyndá peněženku a vyzná se ze svého neštěstí. Pak mluví a čeká. Ale místo upokojení mu spadne pod nohy slovo jako kámen: „Osle!“

Vojtěch sklopí hlavu a odvíče svou hanbu do zahrady za hromadu hlíny. Kusem železa vyhloubí důlek a pochová do něho obtížný dar. Pak se zdvihne, a krvácející uvnitř neprolitými slzami, dívá se po silnici, která se klikatí jako řeka a ztrácí se až tam, kam se Vojtěch nikdy dosud nedostal. Dvě malé postavičky s uzlíky na rukou se kymácejí na obzoru k zoufání osirelém.

Vojtěch se za nimi dlouho dívá a postavičky se nehybají z místa, zasazený vedle silnice jako dva patníky.

Ráno tam byly ještě, s hlavami sehnutými nad nekonečnou poutí. Čas mijel a často je polil déšť a sežehlo slunko, ale postavičky, věčně putující, nikdy nedošly na konec dlouhé silnice. Až jednoho dne se Vojtěch pustil za nimi a dohonil je. Trupy dvou starých vrab, zkroutené a šklebící se, trčely tam nad vyschlou tůň.

Vojtěch sáhl do útrobu vykotlaného pařezu, ale dlaň, kterou vytáhl, byla smutná a prázdná.

„Však on už ví, zpřítma za nosem!“ smál se otec, když se matka ještě starala, trefí-li František. Františkovi byl vzácný otcův smích a nebyl by jej pokazil za nic na světě; a proto se tvářil statečně a raději se ani nedíval na matku, která ho vždycky zahanbovala svou starostlivostí.

„Třicet čtyři - čtyřicet dva,“ říkal si cestou rozměry skleněných tabulek, které měl v městě koupit. Nejprve se šlo přes les a na cestách byly koleje, o kterých si František nikdy nedovehl představit, kdo je tam vyryl. Nikdy neviděl, aby jel lesem vůz. Loučka zůstala vzadu i Josef Vybíral, hrající si v kuličky u poslední chalupy, kdežto František měl před sebou vážný cíl.

Přišel na rozcestí a rozvažoval: napravo či nalevo? Doma říkali, aby šel pořád rovnou. Ale jak jít rovnou, když jsou tu dvě cesty, jedna zabývá vpravo a druhá vlevo, a žádá nejde rovnou? František udělá pár kroků po cestě vlevo, a vrátí se; pak jde po cestě vpravo, a vrátí se. Stojí a rozvažuje, a nebe je nad ním modré a hluboké jako oči lesních panen bez úsměvu. Jde tudy sedlák s rukama v kapsách a dvírá se na Františka zkoumavě. František hned vykročí na jednu z cest a tvář se rozhodně, jako by věděl, kam jde. Stydí se za své rozpaky. Ale čím dál tím jde pomaleji. Což není-li to pravá cesta? Konečně potká starou ženu s uzlem trávy a zeptá se jí. Musí se ovšem vrátit, rudý jako krev.

Vyšel z lesa a octl se uprostřed polí. Obilí stojí vysoko po obou stranách pěšinky a nic se nehne. Všecko kvíví v zlatém tichu, které voní sytostí jako poželhaný chléb. Ale modrá barva nebe a modré oči chrp mezi obilím vzbuzují ve Františkovi podivnou úzkost svou hlubokostí. Zato vlní máky hoří červeně a jsou odhodlaný jako vášeň. František trne, jeho bosé nohy tlapkají příliš hlasitě v horukém prachu. Nahý chlap prý běhá mezi obilím a straší. František neví, čím by mu mohl ublížit, ale děst se při každém hlasitějším šelestu.

Však obilí se pojednou rozevřelo a František uzel radniční věž města. Ulice mu zahlomozily vsíček a František se musil držet zdi, aby ho to nevzalo s sebou. Vyřídil svou věc a spěchal rychle odtud a neodpočinul si, dokud neucítil pod nohama chladně zelený drn. Polo-

žil opatrně sklo na mez a díval se, jak lezou brouci z pórů země a šplhají po stéblech trávy. „Proháněj se mezi travou jako lidé mezi stromy,“ pomyslí si a zahleděl se s tesknoutou do bezedného nebe. Ale pak se utěšil, vzpomenuv si na domov. Jistě na něho už doma vzpomínají a maminka se už dívá na hodiny.

František vzal sklo a vykročil. Trochu ho bolely nohy, ale pak to přešlo. Spěchal, aby se mohl pochlubit, že byl sám v městě. Nepoví ovšem, jak se zmýlil na křižovatce. Neprozradí také nic o modré úzkosti, hluboko tkvící v tichu polí. Tomu by beztoho nikdo nevěřil.

František minul ves před lesem a pak už byl na cestách, které dobře znal, ač v lese vždycky padá na člověka jakýsi strach. Věděl však, že má domů na zavolání, a protože se styděl za svůj strach, šel schválně kolem Kaděrova lomu, před kterým ho doma vždycky varovali. Rákosí se nehybně zrcadlilo v temné prohlubni, na jejímž dně ležely lopaty a krompáče oněch lamačů, kteří přišli jednoho rána ke skále a našli ji zatopenu. Lamači už dávno umřeli, a lidé si vypravují pověsti o hloubce zatopeného lomu, avšak přesto svítívá rokle za letních večerů těly koupajících se a ráno plove po hladině smutná potrhaná tráva.

František usedl nad lomem a díval se s bází do zlověstné vody. Říkají, že je velmi čistá. Několik kroků od kraje prý není tuze hluboko, tam se mohou koupat i malé děti. Františkoví se stávalo, když uviděl vodu v kaluži, že pocítil žízeň. A teď byl tak zmučen poledním parnem, že jeho celé tělo žíznilo po vodě. Sešel dolů a začal si svlékat šaty. Uzřel ve vodě svou nahou podobu. Měl pocit hrozné volnosti. Ale jak pokročil blíž, ucouvl před obrazem oblohy, která se ve vodě zachmuřila jakousi pohromou. František se však nepoddal. Šel pomalounku dál, a když mu bylo vody nad kolena, sedl si do ní a bíl kolem sebe rukama, že se hladina poplašila až k protějšímu břehu. František ztichl a naslouchal, jak voda pleská o drn. Nebyl mu příjemný ten zvuk, příliš se podobající živému hlasu, a proto začal znovu bít kolem sebe. Když ho to unavilo, umínil si, že vyzkoumá, jak daleko se může jít. Míhlo se mu sice: „Kdybych se tak utopil...“ zavřel to však, neboť se mu pravidelně nevyplňovaly věci, kterými se zabýval v svých představách. Udělal ještě dva kroky, a najednou měl před očima zelenou mlhu. Okamžik ještě nevěřil, a pak zakřičel v nevyřčené slovné hrůze. Nahoře však už nebylo nic slyšet.

Ode vsi běželi ke Kaděrovu lomu lidé a potom tam přitáhli hasičskou stříkačku. Františkovy šaty a dvě tabulky skla ležely vedle vody, které nic neprozrazovala. Myslíli, že se jim podaří trochu vody vypumpovat, a střídali se při práci. Pumpoval silný kovář, a chvíli pumpoval i Františkovův otec, stolař se zástěrou postříkanou od žluté barvy. Nakonec pumpovala i Františkova matka, ale muž ji brzo zabnal, protože si pořád utírala oči zástěrou.

Leč vody neubývalo, i začali hledat dlouhým hákem. Stolař byl bledý, ale neamtivně pozorný, kdežto jeho žena usedavě plakala, očevaje objevení synkovy mrtvolky.

Vytažili ho za vlasy a položili na pošlapanou trávu. Stolař stál vzadu, matka však klečela u Františka a s novou bolestí, čím dál tím rozdmávnější, se opět a opět ujišťovala, že je vskutku mrtev. I zatlačila synkovi oči, v kterých utkvěla naplno modrá úzkost, tentokrát nezapíraná.